

ПОДЕРНЯ Гарік Геннадійович
Київський інститут Національної
гвардії України

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВИДІВ МОВНОГО ВПЛИВУ
У ВИКОНАННІ ЗАВДАНЬ ІЗ КОНВОЮВАННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НГУ**

Мова – основний засобом спілкування, з її допомогою людина може передати свої думки, бажання. Саме мова є рушійним засобом впливу на інших людей та суспільство в цілому. За допомогою кількох фраз можна змусити іншу особу виконати ту чи іншу дію, результат якої може бути таким, як хоче співрозмовник.

Ефективність комунікації визначається вмінням здійснювати передбачуваний мовний вплив, обирати види мовного впливу в кожній комунікативній ситуації. Велике значення мовний вплив має у військових і правоохоронних структурах. І мова як засіб комунікації та впливу виступає основним інструментом, за допомогою якого військове командування може позитивно впливати на своїх підлеглих та цивільне населення.

Мета дослідження – виявити особливості застосування видів мовного впливу у виконанні завдань із конвоювання військовослужбовцями НГУ.

Мовний вплив розглядаємо як усвідомлене або не усвідомлене суб'єктом спричинення змін у поведінці, емоційному стані, свідомості реципієнта, що відбувається у процесі мовного спілкування [1, с. 24]. Саме на мовному впливі базується комунікація. Ефективність мовного впливу у професійній комунікації – вагомий чинник ефективності виконання завдань професійній діяльності.

Один із напрямків діяльності НГУ – конвоювання. Конвоювання – це доставляння або переміщення військовополонених або злочинців під охороною до місць тимчасового утримання або позбавлення волі. Для виконання службових завдань із конвоювання залучаються особливі військові підрозділи

НГУ, до складу яких входять висококваліфіковані спеціалісти, які забезпечуються спеціальною технікою, озброєнням, засобами зв'язку, інженерно-технічними засобами охорони, системою відеоспостереження, транспортними засобами та іншими необхідними матеріалами та які відповідають за якісне виконання поставлених перед ними завдань із конвоювання. Так схарактеризований цей вид діяльності в Положенні з організації конвоювання військовими частинами (підрозділами) НГУ [2].

Завдання з конвоювання вимагають спеціальної підготовки, дотримання установлених норм конвоювання, пильності та стресостійкості. Мовний вплив під час виконання завдань із конвоювання є одним із дієвих засобів забезпечення ефективності діяльності. З його допомогою можна мирно врегулювати конфлікти або вплинути на арестанта чи інших конвоїрів [3, с. 113].

Мовний вплив під час виконання завдань з конвоювання є одним із таких засобів, за допомогою якого можна мирно урегулювати які-небудь конфлікти або вплинути на арестанта чи інших конвоїрів.

Виділимо види мовного впливу, які є характерними для спілкування під час конвоювання та визначимо особливості їх застосування у цьому напрямі діяльності НГУ.

1. Розглянемо спочатку види мовного впливу, регламентовані Статутами ЗСУ.

Наказ – специфічний вид мовного впливу, який передбачає виконання розпоряджень військового командування. У конвоюванні це може бути, наприклад, наказ застосувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби під час спротиву засудженого законним вимогам суду.

Інформування – інструктаж, виступ із повідомленням про якусь політичну/військову подію, лекція на заняттях курсантів тощо. Наприклад, промова судді до засудженого на початку судового процесу, де інформується про права та обов'язки підсудного під час процесу.

Спонування до дії – вид мовного впливу, який може використовуватись у діалозі військовослужбовців із підсудними (засудженими) або рівноправними

партнерами з метою переконання до виконання певної дії. Наприклад, чатовий біля камер тимчасового утримання спонукає підсудного не кидати недопалки всередині камери для тимчасового утримання.

Обґрунтування певних положень – вид мовного впливу, який може передбачати доведення своєї точки зору військовослужбовцем, який несе варту, своєму опоненту. Наприклад, помічник начальника варти обґрунтовує особі, чому вона перебуває в одинарній камері.

2. Із видів мовного впливу, які не регламентуються Статутами ЗСУ, виділимо як характерні для спілкування в процесі виконання завдань із конвоювання такі: переконання, умовляння, примушування, прохання.

Переконання як мовний вплив під час конвоювання означає зміну думки опонента на ту, що потрібна суб'єкту впливу за допомогою переконливих аргументів та доказів. Наприклад, після зачитування вироку суду, особа намагається вчинити суїцид, а вартовий переконує її, що це не має сенсу і так можна зробити тільки гірше, зокрема для близьких цієї особи.

Примушування як вид мовного впливу означає моральний тиск на іншу людину за допомогою залякування, загрози життю тощо. Наприклад, начальник варти під час спротиву та невиконання законних вимог попереджає про застосування спеціальних засобів та подання сигналу «Варта, непокора», тим самим чинить моральний тиск на підсудного і змушує його виконувати законні вимоги.

Прохання як вид мовного впливу означає висловлення своїх потреб і бажань, щоб співрозмовник щось виконав, не отримуючи нічого взамін. Наприклад, особа в камері тимчасового утримання просить сірники, щоб підкурити сигарету.

Отже, ефективність мовного впливу під час виконання завдань із конвоювання передбачає обов'язкове усвідомлення можливих наслідків кожного з видів впливу, відповідальне ставлення до їх вибору. І таким чином за допомогою мовного впливу можна удосконалити систему конвоювання без використання радикальних силових методів, лише завдяки силі слова.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Посмітна В. В. Мовна комунікація у професійній діяльності : навч. посіб. Київ : Київський ін-т НГУ, 2023. 188 с.
2. Про затвердження Положення з організації конвоювання військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України : Наказ МВС України від 03.03.2020 №229/34512. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0229-20#Text>.
3. Службово-бойова діяльність підрозділів Національної гвардії України: навч. посіб. / За ред. Р. С. Троцького. Київ : Київський інститут НГУ, 2022. 217 с.